

Unija železničarjev obtožena v El Pasu.

Resolucija, predložena na konvenciji Ameriške delavske federacije, poziva delegate, naj obsodijo unijonizem Bratovščine lokomotivnih strojevodjev in njenega predsednika W. S. Stona radi obratovanja neunijskih rudnikov v Zapadni Virginiji in v Kentuckyju. — Ameriški in mehiški delegatje v veliki mednarodni manifestaciji.

El Paso, Tex., 19. nov. — Bratovski delegatje iz Nemčije, Anglije, Kanade so danes govorili na konvenciji Ameriške delavske federacije. Peter Grassmann, tiskar in socialistični poslanec v nemškem parlamentu, je pozdravil konvencijo v imenu Splošne zveze delavskih strokovnih unij v Nemčiji. Grassmann se je zahvalil ameriškim delavcem v federaciji za \$27,000, katere so prispevali v prid gladoječim delavcem v Nemčiji; spetiral je za mednarodno solidarnost. Dejal je, da nemški delavci še vedno živijo v slabih razmerah. Boriti se mora proti takim medam in za obstojo osemurnika. Nemški delavci so sprejeli Dawesov načrt kot manjšo do. Bili so v goreči hiši, in ko jim so zavezniški svadenci ponudili priliko, da gredo iz goreče hiše v drugo, ki je bila napolnjena s dimom, so šli tja. — Grassmann je prvi nemški delavski gost na konvenciji A. F. of L. po vojni.

C. T. Gramp, tajnik angleških železničarjev in eden voditeljev laboristične stranke ter A. B. Swales, predsednik Kongresa strokovnih unij v Angliji, sta podprala konvencijo v imenu angleških delavcev. Danes je prišel v El Paso John Lewis, predsednik rudarske unije. Lewis bo menda vodil boj za sprejetje resolucije, ki oboja železničarje (unijo lokomotivnih strojevodjev) radi obratovanja ameriških rudnikov v West Virginiji in v Kentuckyju. William H. Johnston, predsednik unije strojnikov in Bert M. Jewell, predsednik federativnih unij železničarjev, mehanikov in nastopila proti resoluciji in boja zagovarjala železničarje.

El Paso, Tex., 19. nov. — Spor med organizacijo rudarjev United Mine Workers of America in Bratovščino lokomotivnih strojevodjev je prišel večerjati na dnevni red konvencije Ameriške delavske federacije. Spor izvira iz rudnikov, ki so lastnina organizacije lokomotivnih strojevodjev in ki se nahajajo v vzhodnem Kentuckyju in v Zapadni Virginiji. Rudniki obratuje Coal River Collieries Company. Warren S. Stone, predsednik Bratovščine lokomotivnih strojevodjev, je obenem predsednik odbora direktorjev pri omenjeni družbi. Železničarska unija je kupila te premostovke pred dvema letoma, a še danes so "odprta delavnica". To je vzrok spora z rudarji.

Afera je prišla na konvencijo, ko je William Turnbuller, delegat Kentuckyjske delavske federacije, predložil resolucijo, v kateri poziva delegacijo, naj strogo obsodi taktiko Coal River Collieries kompanije in obenem akcijo Bratovščine lokomotivnih strojevodjev, katero je ta organizacija podvela napram United Mine Workers of America.

Resolucija dalje zahteva, da delegacija strogo obsodi Warren S. Stona, predsednika omenjene Bratovščine in predsednika odbora direktorjev Coal River Collieries Co., radi njegovega stališča, ki ga je pokazal v korespondenci z Johnom L. Lewisom, predsednikom rudarske organizacije. Resolucija se nadalje glasi, da rudniki železničarske organizacije, ki se nahajajo v Little Coal River distriktu v Zapadni Virginiji, ne obratujejo danes s polno paro, in sicer radi tega ne, ker so rudniki Coal River Collieries kompanije odslavili gotovo število rudarjev, ki so člani rudarske organizacije in ki so se "pregreli" samo s tem, da so se držali svojih ustavnih pravic in se organizirali v svoji uniji. Operiranje

Varsvo otrok je danes potrebno.

ZENAM NI VPADEL POGUM IN NADALJEVALE BODO Z BOJEM.

Ne boje se opozicije od strani katoliške cerkve in tovarnarjev.

Lake Placid, N. Y. — Žene obdržavajo trinajsto konvencijo Newyorške državne federacije ženskih klubov. Sklenile so, da pritisejo na državno legislaturo in zahtevajo, da legislatura odobri amandament za varstvo otrok. Žene se niso prav nič ustrašile opozicije, ki prihaja proti varstvu otrok od strani višje katoliške duhovščine in tovarnarjev, posebno tekstilnih, ki s mirno vestjo spravijo vsako leto profit, prihajajoč od dela, katerega izvrše drobnih otroških prstki.

Roscoe Pound, dekan na pravni fakulteti harvardске univerze, se je izrazil glede varstva otrok, da ni najmanjše nevarnosti, da se izvrše strašne reči, s katerimi Dvostvo tovarnarjev strahuje volice, da se izvrše, ako bo sprejet amandament za varstvo otrok.

"Ampak veliko bolj se bojim," nadaljuje dekan pravne fakultete, "ako bo poražen ta amandament, da se bodo podjetniki in tovarnarji obrnili na razne načine, da se vrnijo v legislaturo, in rekli: 'Ljudstvo nasprotuje postavam za varstvo otrok. Preklidimo obetovane varstvene postavbe.'"

On temu dodaja, da bodo vsi uradniki občutli javni sentiment in bodo postali mlčni glede izvajanja postav za varstvo otrok.

Dekan Pound odgovarja, da, najeti od tovarnarjev. V tem odgovoru pokaže, da kongres ne bo imel tako strahno velike moči, kot kriče advokati fabrikantov in predstojatelji. On naglasi, da nekateri advokati šli do skrajnosti, da pokažejo "parkeljčka", s katerim strašijo ljudstvo.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Rudarska organizacija obtožuje železničarsko organizacijo na konvenciji A. F. of L. Obtožba se glasi, da železničarska unija obratuje skebake rudnike.

Tekstilni magnatje zahtevajo višjo carino za svoje blago.

Nekaj incidentov, ki dokazujejo, da je predsednik Coolidge res molčeč človek — ker mora biti. Razmere sedanje družbe v jasni luči pred poroto.

Po svetu.

Nova torijska vlada v Angliji morda zavrže ženevski mirovni pakt.

Francija dala amnestijo Cailauxu in Malvyju.

Avstrija je dobila novo vlado. Na Kitajskem še ni miru in harmonije.

Nadaljna poročila o novem zdravilu zoper jetiko.

"ADAM IN EVA" IZREJETA V GOZDU.

Norfolk, Va. — Kobey Day in njegova žena, ki sta se poročila pred enim tednom, sta šla pred enim dnevi na stavo igrati Adama in Evo v bližnji gozd. Stava določa, da ostaneta v gozdu točen dni pokrita le s šer trebuh in jesta le to, kar dobita v šumi. Zadnje sredo ju je pa prebudi obupana in izjavila, da v svoji nagoti ne prestane drugega dneva, toda mož jo je pregovoril, da igrata igro do konca pa naj pride kar hoče. Če vzdržita osem dni, dobita možno zlato.

RACE NA BEGU PRED GOZDOM POŠAROM.

Cap May, N. J. — Obrežne straze na južnem obrežju New Jerseyja poročajo, da dirje race lete v tako gostih jatah proti jugu, da so v četrti jutraj ob obrežju zakrile solnce. Dim, prihajajoč od gozdnih požarov, je prepodil race, ki so se pojele na travnikih in v mešvirjih.

PREDS. CALVIN COOLIDGE JE RES MOLČEČ ČLOVEK.

V GEORGIJI SE BOJE REVOLUCIJE OD STRANI OTROK.

Geznanjsko časopisje v službi kapitalizma.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Ako je verjeti nekemu biznismenu iz Washingtona, ki je bil sednje dni kampanje v Bell hiši, se je predsednik Coolidge zgodila velika krivica. Dejala je slišala, da previdni Cal je to izrekli, kar mu narode ravnatelji kampanje. On se smeje, stresla desnice, sploh ne stori ničesar, kar bi katerega užalilo, da dobi večje število glasov.

Stvar se je odigrala takole: Več ko sto biznismenov je prišlo v glavno mesto, da konferirajo glede industrije. Povedli so jih tudi na dvorišče Bele hiše, da vidijo predsedniškega kandidata. Odpila so se vrata in na prsto je stopil Coolidge in se vstopil ob strani človeka, ki ga je predstavil. Stal je pokonci, ko je kliknila fotografska kamera. Nato se je obrnil proč, pokimal je s glavjo, ne da bi odprl svojih ust.

"Toda mr. predsednik," je viknil človek, ki ga je predstavil, "ti fantameni bi se radi srečali s vami!" "Ne, ne morem," je prišlo iz ust "molčečega in pravičnega." "Slomp mi je dejal, da mi ne bo treba izreči besede."

Delegacija iz Georgije v kongresni zbornici vkuša razstolmčiti značilna politična in sociološka odkritja, ki so bila v mesecanju odkrita v georgijski legistatu, ko je legislatura odobrila ustavni amandament za varstvo otrok. Vzorec: "Amendament ni ratificiran, ampak odklonjen, ker bi predlagani amandament uničil oblast starišev in njih odgovornost po vsej Ameriki, in bi podpiral rebeljon otrok, ki ugrozi našo civilizacijo. Kongres bi dobil oblast, da uniči poljedelstvo in industrijo po svoji želji. Dalje je samo hinavska pretveza, da varuje otroka sužnosti, v resnici pa ima namen zasuljiti otroke v tej republiki.

Čitatelji obendujute logiko Georgijcev. Boje se, da rebeljon otrok ugrozi našo civilizacijo in da postoji nevarnost, da se uniči naše poljedelstvo in industrija. Georgijci se obenem boje, da bo rebeljon zasuljil rebele. Narodni odbor za odklonitev amandamenta za varstvo otrok razpošilja ta dokument krikem Združenih držav in tako omogoči, da pride v roke tudi ljudem, ki imajo smisel za šalo in humor, poleg pa tudi zdravro človeško pamet.

Kdor ima izredno velik jebas in kateremu pomaga časopisje, lahko pričakuje, da doseže največje uspehe, skotudi priporočila največje neumnosti.

To se je posebno dobro pokazalo, ko se je v Massachusettsu agitiralo proti amandamentu za varstvo otrok. Odčena, Ethel Smith, ki je bila zastopnica ženske strokovne lige in Ameriške delavske federacije ob času, ko je bil amandament za varstvo otrok na splošnem glasovanju, je pronašla, da so bili vsi veliki dnevniki, "Transcript," "Globe," "Herald" in "Post" na strani tovarnarjev in proti amandamentu za varstvo otrok. Ko se je Gillett ugodno izrazil o amandamentu in je predsednik Coolidge izjavil, da ni spremenil svojih misli glede amandamenta, so ti listi molčali in niso dali ške od sebe o teh novicah. Molčali so tudi, ko je državni tajnik Hughes pojasnil, da predsednik nikdar ne podpisuje skupne resolucije, in kapitalistični listi so se venomer trobili: "Coolidge ni podpinal." Na ta način so vplivali na ljudstvo v Massachusettsu, da je glasovalo proti svojim lastnim interesom.

IRSKI KARDINAL UMRI.

Dublin, Irsko, 19. nov. — Michael Logue, irski kardinal in primas, je danes umrl v 68. letu.

Nadaljna poročila o zdravilu zoper jetiko.

Upanje o trajnem uspehu "slatega zdravila" je veliko, dasi je stvar še vedno v štadiju eksperimentiranja.

Kopenhagen, Danaka, 19. nov. — Profesor Secher, drug profesorja Holgerja Moellgaarda, odkritelja "slatega zdravila" zoper jetiko, takozvanega "sanokrisina", je večerj dejal v razgovoru s poročevalci, da uporablja novo sredstvo na različnih oblikah tuberkuloze s prilično dobrim uspehom. Rekel pa je, da še ne more dati končne sodbje o novem zdravilu. To šele pokaže čas.

Profesor Secher je začel rabiti sanokrisin pred dobrim letom. Zdravilo je prišlo brez malega v vse danake bolnišnice. Slučaji vseh vrst pljučnih bolezni so bili ozdravljeni, izvzemli najbolj kompliciranih in zastaranih. Kroničnim, globoko vkoreninjenim boleznim ne pomaga niti to zdravilo, kolikor se je do adaj pokazalo, vendar pa pomoč ni izključena, ako morejo bolniki preostati posledice tega zdravljenja; to se pravi, da morajo imeti drugače dober sistem, da prestanejo težke učinke sanokrisina.

Največ uspeha je zdravilo pokazalo pri otrocih, katerih organizmi še niso tako razviti kakor pri odraslih.

"Mi smo poskušali sanokrisin na vseh vejah tuberkuloze," je rekel Secher, "toda ne moremo se povedati, dali so ozdravljeni za stalno ozdravljeni. To mora povedati čas." Najzanimivejši slučaj ozdravljenja je bil dosežen na danaki gledališki igralci Gardi Madsen. Odravala je v treh mesecih in danes pravi, da je popolnoma zdrava.

Profesor Secher je priznal, da je nekaj bolnikov umrlo valed efekta novega zdravila. Bili so preobčli, da bi bili prenesli suneč, ki ga povzroči sanokrisin na telesni sistem, ko v hipu napolni kri z ubitimi bacili.

Anglija morda zavrže mirovni protokol.

Torijska vlada je obvestila ligo narodov, da mora biti diskuzija o razsodiščnem paktu odložena.

London, 19. nov. — Angleška torijska vlada je — kakor poroča "Daily Telegraph" — informirala ligo narodov, da se zaenkrat ne bo pečala s razsodiščnim in razorožitvenim protokolom, ki je bil to jesen sprejet v Ženevi. Sir Eric Drummond, generalni tajnik lige, ki je bil sednje dni v Londonu, je bil obveščen, da je najbolje, če liga za nedoločen čas odloži vsako diskuzijo o protokolih.

Diplomatični poročevalci "Daily Telegrapha" sklepa iz tega, da je Anglija zavrgla ženevski mirovni protokol, ki je delo MacDonalda in Herriota.

TARIFNA KOMISIJA JE ZA ZNIŽANJE SLADKORNEGA TARIFA.

Washington, D. C. — Gospodnje so se zdavne ukuhale sadje, konzum sladkorja je postal normalen in sliki se znova, da predsednik Coolidge kmalu poda svoj odlok o priporočilih tarifne komisije za znižanje colnine na sladkor.

Dopolnilno poročilo tarifne komisije obsega podatke o troških za produkcijo sladkorja iz sladkorne pese. Trije člani tarifne komisije so za znižanje colnine, dva člana pa nasprotujeta znižanju.

Nova vlada v Avstriji.

Dunaj, 19. nov. — Seipel je definitivno odstopil in dr. Ramek je sestavil novo vlado. Ramek je Seipelov nasprotnik, dasi sta oba krščanska socialci. Dunajsko časopisje pika, da je Seipel zato padel ker se mu ni posrečilo izvesti finančne rekonstrukcije, sčrtane v Ženevi, in ker ni mogel pridobiti ameriških kapitalistov za vlaganje kapitala v državno in privatno industrijo v Avstriji.

RAZMERE SEDANJE Družbe PRED POROTO.

ŠTIRJE MLADOLETNI KARDI UMORA NA ZATOŽNI KLOPI.

Obraznava razrinja sedanje gnile razmere pred javnostjo.

Chicago, Ill. — Zagovorniki in državni pravdniki izbirajo porotnike, na zatožni klopi pa sede štirje mladoletni. Anna "Peggy" Valania, Lucille Marshall, Anthony Valanis in William Lydon na obtožbo, da so umorili mrs. Beaulie Gaensslen.

Izbranje porotnikov napreduje počasi, kaj pozvani državljani prizanajo odprto, da učinkuje nanjo mladost obtožencev.

Razmere, v katerih sta odrasli "Peggy" in Lucille, izpovedujejo o krivdi človeške družbe, ki propušta mladino siromakov gnilih razmeram, da učinkujejo nanjo, ko bi se mladina lahko vzgojila, da postane koristna človeški družbi, ko odraste.

Mrs. Gaensslen je zvodila dekletki stari 19 in 18 let v življenje sramote in ju je osleparila za slušček, ki ga je njima dajalo tako življenje.

Dekletki sta šli v družbi mladih fantov Anthony Valanisa in William Lydona na dom Gaensslenov. Tam so se svezali in posedli na stol. Porinili so ji samalek v usta, da ni mogla kričati; nato so ji pa vzeli denar, ki sta ga zaslužila dekletki v človeških nišinah in za katerega je Gaensslenova osleparila dekletki.

Gaensslenova se je zadušila na stol, daaravna izjavila "Peggy," da ji je popustila samalek. Michael Valanis, oče "Peggy" in Anthony, izjavila, da je njegova ločena soproga skrivila, da sta otroka šla na napadno pot. Valanis je veteran iz špansko-ameriške vojne in je nastanjen v vojaškem domu v Milwaukeeju. Prišel je sem, da pomaga svojima otrokoma v sili, kolikor njima reče lahko pomaga. Bridko je dejal: "Na zatožni klopi bi ne smela sedeti "Peggy", ampak tam bi morala sedeti njena mati. Nikdar se ni brigala za dekleta, odkar je dobila zakonsko ločitev."

Za Lucille Marshallovo se po izpovedi njene matere ni brigal njen oče.

Lydonovi stariji izjavljajo, da je sin začel v slabo družbo in da niso opomni starišev izdali plesar, ker je slaba družina nanj izvajala svoj demonski vpliv.

To so fakti, ki govore jasno kot beli dan, zakaj otroci proletarcev zahajajo na slaba pota, ki vodijo v ječo in na vešala.

Državni pravdnik bo predlagal smrtno kazen in se trudil dokazati, da jo vsi štirje zaslužijo, akoravno so zakrivila smrt ženske, ki je mogoče sto ali še več deklet duševno umorila. Zagovorniki bodo kazali na olajševalne okoliščine. Končno bo izrečena sodba, o kateri danes nihče ne more reči, kako se bo glasila. Ampak prav zanesljivo ostanejo razmere in varoki, ki so povzročili moralni padec štirih mladih proletarcev, o katerih se lahko reče, da ostanejo in bodo povzročali še nadalje vpropastenje proletarske mladine, dokler postoji kapitalistični gospodarski sistem.

PAMETNA POLICIJA.

Geneva, Ill. — Okrajna policija, ki patrolira ceste okraja Kane, ne aretiraa avtomobilov, ako jih po noči zaloti na cesti brez sprednjih luči, ali zadnje luči, ampak jim proda po navadni ceni potrebni material, da popravijo defektivno luči.

Čem se strinjajo kerfi, val klubi avtomobilistov in avtomobilisti sami. Pa tudi sodniki so zadovoljni, ker jim je prihranjenega veliko časa za druge obravnave.

VRHNE.

Chicago in okolice: V petek oblačno. Južozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 46, najnižja 34. Solnce izide ob 6:44, zaide ob 4:37.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Nakladi se ne vračajo.

Naročnina: Zofijena dr. (leva Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in na izposojnino \$6.00.

Naslov na vsa, kar ima slika s tem:

"PROSVETA"

2687-89 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$6.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi: 1. pr. (Oct. 31-24) poleg valnega imena na naslova pomeni da vam je s tem davcom poteka naročnina. Povežite je pravilno, da se vam ne ustavi list.

SLIKE IZ NASELBIN.

Grass Valley, Cal. — (Prijetelju in sošolcu Lovrenču Torcarju v slovo.) — Jesenska sapa je dahnila v duše, polne sreče in zadovoljstva, ki se porodi v neskončnem hrepenenju v dnevi srečne bolesti. Njen diš je prinašal žalostno novico, ki je presunila naša neutešena, na smrt obsojena srca. Smeh se je pritihtal na ustne zemeljskega trpljenja: brez veselja in zadovoljstva. Kakor nepovabljen gost je šel mimo nas v neskončno vsmirje. Kje je konec; na koncu koncev smo stali vsi, ob dihu sapa vsi in smeh na naših ustnih je bil grenak, poln bolesti, nedosegljivega hrepenenja po svobodi. Z življenjem jo odplačujemo in z življenjem odklanjamo.

Kaj pa je življenje? Pena, ki izgine in je ni. Življenje je hrepenenje, bolest srca in nedokončan boj. To akeli, boli in gloda uro za uro dan za dnem v pozna leta. Blagor mu, ki odkupi že v rani mladosti a smrtjo, kajti trpljenje današnjega zemljana, delavca, je hušje in groznejše od smrti.

Lovrence, ti dragi prijatelj, si dokončal v dnevi jesenske sapa. Upihnila ti je življenje, tri leta si se boril zanj z boleznijo, ena želja se ti je izpolnila. Za rosinim poldnevom 31. oktoberskega jutra je nastal lep dan spoznanja. Solnce je sijalo lepo kakor bi mu bilo narodo in pozdravljalo onega, ki se mu je v življenju dalo dopovedati: iz zemlje si in nazaj se boš povrnil. Iz prahu v prah, kakor zahtevajo zakoni narave. Ni zaničalo solnce, nego gledalo je kakor zemeljski prebivalec s lastnimi očmi.

Večkrat smo skupaj prepevali, ker ljubili si pesem. V slovo smo ti zapeli otočno melodijo. Grenka reznica. Prišli so prijatelji in znanci, solzno jim je bilo oko, pokojno v raki v nezdravem spanju si spal bled. S svetkami in venei je bila obdana tvoja krsta, kar je spridevalo tvojo priljubljenost. Drugega novembra ob pol dveh popoldne se je prišel premikati sprevid. S povešenimi glavami in s bolešjo v srcih smo stopali v automobile. Pri tvojem odhodu je solnce srlo na krsto kot zemljani. Listje raz dreves je padlo na tvojo krsto, kakor da ti pošilja zadnji dar.

Val življenja te je zanesel daleč od domovja v tujo zemljo, samogledinca sina slovenske matere. Ostal si tu na mirovdvoru. Le mirno spi v tistem grobu, posabljeni trpkim zemski boj. Na tvojo krsto je za bobnela težka zemlja, izrekla se je beseda, ni te škropila "blagoslovljena" voda, odšel si od nas, zapustil nas prezgodaj...

Pokoju je bil star 37 let. Kapitalistična vojna mu je izjedala in uničila mlado življenje, nastala v njem proletarsko jetiko, uničila mu zdrava pljuča. Kakor tisočim je vojna njemu ubila življenje.

Boril se je. Za koga? Za zmago kapitalista.

Pokoju je bil v Ameriki šestnajst let. Prišel je sem pred tremi leti in se nastanil v Nevada Cityju. To poletje je šel obiskat svoje sestre v Washington v upanju na boljše zdravje, a nazaj grede se mu je bolezen poslabšala. Rojen je bil v Zg. Perničah pri Medvodah, po domače Klančkov Lovrene. Bil je edini, da sva se po dolgih letih zopet sešla in se večkrat pogovarjala o domači vasi, kjer smo se skupno igrali. Lepi dnevi so bili res, ki so tekli v brezakrbrnih časih mladostnih let.

Zapustil je blage starše v osiavelosti, ki za njim kačujejo, dva brata in sestro tu, v Valleyju, Wash., pa sestra omoženi Tomsha. V Nevada Cityju je zapustil ženo in otroka...

Kar se tiče dela, je pri nas redno in vsaki dan enako. Plača je mala, draginja pa velika. Na plačini dan ni ne preostaja, temveč zmanjka. Da bi delavci tako skupno v jarmu bili vpreženi, kakor so bogatini, gotovo bi se razmere kaj izboljšale, ali kaj pomaga, ko vsak vleče na svojo stran. Citali naj bi bolj napredne liste in poučno štivo tudi upoštevali.

Zimo imamo še dokaj mlo. Ni pa stanovitno. Imeli smo že precej dežja, zdaj pa je zopet lepo toplo solnce. Kako dolgo bo sijalo, ne vemo.

Podravl vsem študentem Prosvete. — Louise Petach.

West Frankfort, Ill. — Tukaj študi list "The Daily American" je med drugimi prinesel nadaljno vest, ki se tiče nepoštene prodaje in kupovanja dela pri rovu Orient 2. V naslova pove, da

o predsednik Illinoiskega distrikta, Frank Farrington, sam vzel zadevo radi prodajanja dela v roke. Vest se glasi:

Rudarska organizacija bo zahtevala od C. W. & F. Coal Co., da odalovi voditelja rudnika Orient št. 2 George Pollocka, ako bodo doprinešeni zadostni dokazi o njegovi krivdi pri prodajanju dela v tem rudniku. Tako je zadržal Lon Fox, predsednik poddistrikta št. 9 rudarske organizacije.

Po razkritjih o kupovanju dela pri rovu Orient, kar je dognal predsednik Fox in podpredsednik D. B. Cobb, je deputy šerif aretiraj Joe Klymasa z obtožbo, da je vzdrževal posredovalno agencuro za delo brez licence. Klymas je bil izpuščen pod poroštvom \$1000 po dveh dnevih aretacije.

Lokalni uradniki od družbe so baje zahtevali, da se zahteva Pollocka in Klymasa prinese pred organizacijo na regularen način, ampak to so zavrnili mnijaki uradniki, ki so zadržali, da bo predsednika 12. distrikta, Frank Farrington sam, vzel zadevo v roke in zavrnil s operatorji.

Iz kratkega poročila je razvidno, da je v zadevo zamotanih še več oseb, kar pa nekaterim najbrž ni ljubo, da bi se spravljalo na dan. Vsekakor je upati, da bodo lokalni kakor drugi uradniki organizacije rudarjev gledali za tem, da se stvari pride do dna in kaznuje krivce. — Jera Medičevc.

prav smo se razgovarjali s prebivalstvom pristaniških mest in se jim pridruževali v njih udobnih kopalnicah.

Ko sem se vrnila v Moskvo in čitala o "vojni", reprisalijah in masakrih, nisem bila sama, ki sem se povrnila iz Gruzinske. Na stotine je bilo tam iskaleev razvedrila, ki so se vrnilo posvečeni in začuden čitali o strašnih stvareh, katerih niso ne videli niti slišali.

Glej na obe strani in živi. Devet desetink vseh nezdov po čev bi se preprečilo, ako bi se vsakdo računal po sledečem enostavnem pravilu:

Ko boš iti preko ceste, glej na levo; ko si prišel do sredine ceste, glej na desno.

Bazlog je enostaven.

Kadar začneš svojo pot, prihaja ves promet z leve strani; kadar si prehodil polovico širine ceste, prihaja ves promet z desne strani.

Zakaj pa ljudje vzle tem vedno riskirajo svoje življenje? Ker so njihove misli neke druge. Nekateri so mladi in nič ne mislijo in drugi so v tem pogledu ostali vedno — otroci. Nekateri znajo, drugi se ne brigajo.

Ne stopi sredi ceste.

Nekateri ljudje imajo navado, da stojijo sredi ceste, ko čakajo na poulično karo. To je nevarna stvar in mnogi so že plačali za to s svojim življenjem.

Varno ravna, kdor čaka na trotoarju, dokler ni kara tako blizu, da je čas dajati znamenje z roko. Potem glej na levo in pojdi h kari.

Ne stoj preblizu tira; se lahko zaračunaš glede daljave in boš zadet. Zlasti drži se daleč, kadar kara zavije.

Tudi če je kdo drugi odgovoren za nezgodo, tvoje rane te bodo ravno tako bolele.

Obvaruj otroke.

Otroci bi se ne smeli igrati po ulicah — ali igrajo se. Dostikrat nimajo v naših preobljedenih vlemestih drugega prostora za to.

Oni ne pazijo in so drzni; morda vam gredo na živce, kadar vzle svoj avtomobil, ali spomnite se, da oni morda nimajo onih priklj za otroško igrjo, ki ste jo imeli vi za mladih dni.

Imej oči odprte in svoj voz pod kontrolo, ko se pelješ po ulicah, kjer je mnogo otrok na trotoarjih; nekdo izmed njih utegne biti nenkrat sredi ceste. Zlasti pazi na znake, ki označujejo bližino šole.

Zapomni si, da je vsak otrok po najnižji ceni vreden \$5000 za javnost. Ali njegova vrednost za starše se ne da ceni v dolarjih. Ravnan vedno, kot da otrok, ki se igra na cesti, bi bil tvoj lastni sin. — F. L. I. B.

Vesti iz Jugoslavije.

Elektrifikacija obmejnih krajev. — Posestniki in industrije v St. Iju, Jarenini in drugih obmejnih krajih snujejo posebno za drugo za napeljava falsakega električnega toka iz Maribora v obmejne kraje.

Velik požar valed kravarjev lahkomiselnosti. — V nedeljo 19. okt. popoldne je izbruhnil v skednju gospodarskega poslopja starodavne graščine benediktincev v Svečini požar, ki je upepelil vse v skednju se nahajajoče poljske pridelke, krmo, slamo in skoraj vse letošnje še ne izmlateno žito z gospodarskim poslopjem vred. Na pomoč je prihitela tudi požarna bramba iz Maribora, ki pa radi pomanjkanja vode ni mogla stopiti v gasilno akcijo. Škoda znaša okrog milijona, zavarovalnina pa komaj 12.000 D.n. Rok povzročitelj požara je bil osumljen na graščini zaposlen kravar, 28 let stari Ferdinand Stergar, ki se je nekoliko vinjen vrnil okrog četrte ure popoldne domov. Stergar je prvotno vse tajil, pozneje pa je priznal, da je prišel v domov kadil cigareto, katero je položil na cementni prag skednja, ko je šel po krmo za živino. Pri delu se mu je na pragu ležala cigareta neopaženo pomčala med etavo, tako da je ni mogel več najti. Ker ga je imel nekoliko v glavi, se je pokončanem delu vlegel na svoje ležišče v blevu in zaspal. Med tem je začelo goriti v skednju ter so na pomoč došli ljudje našli kravarja spečega v hlevu in ga potegnili ven. Za svoje neprevidno ravnanje, ki je imelo tako usodne posledice, je bil Ferdinand Stergar od okrajnega sodišča v Mariboru obsojen na deset dni poostrenega zapora.

Tovarna v Parizu za "originalne" slike.

Pariz, 18. nov. — Angelo Magorotto, lastnik takorvane "deviške tovarne" blizu Pariza, je dake tovarne priznal ameriškim poročevalcem, da je njegova tovarna zelo zaposlena a ponarejanjem starih in redkih slik ter kipov. "Umetni tvori", ki se izdelujejo v njegovi tovarni, se prodajajo največ ameriškim bogatinom, ki sicer vedo kaj kupijo, a potem se bahajo v svojih krogih, da imajo originalno umetnino.

DELAVSTVO ZAUPAJ VASE.

Med raznimi lopovi, zajeduhi in oderuhi je posebna vrsta katiliničnih eksistenc v današnji človeški družbi, napram katerim niso delavci nikdar dovolj oprezni. To so mestni kozaki ali "confidence game men", kot jih imenujejo Američani.

Danes pride kozak v hišo delavca, o katerem je izvedel, da si je od ust prihranil nekaj stotakov. Jezik mu teče gladko in pripoveduje neizkušenemu delavcu toliko časa, da ima na prodaj stroj, ki bo izdeloval prave bankovce, da jih še na banki in na pošti ne poznajo, da so ponarejeni, dokler ne omami delavca, da pristane na kupčijo. Delavec sicer spozna po izvršeni kupčiji, da je bil ogoljufan, ali kozak je že čez hribe in doline in omrežje že drugo nič hudega slutečo žrtev.

V neki drugi delavski družini se oglasi kozak, ki ima na prodaj nič vredne delnice. Jezik mu teče kot dobro namazano kolo pri vozu, dokler ne pripravi delavca, da prinese svoje prihranke in kupi nič vredne delnice, o katerih sanja, da nekega dne obogati čez noč, dokler ni podučen, da je kupil delnice, ki niso vredne papirja, na katerem so tiskane.

Neki drugi kozak proda neizkušenemu delavcu drago stavbišče, ki ga je nalašč hranil za njega, katero pa ni kozakovo in kozak ni imel najmanjšega pooblastila, da ga proda.

Dobrodušen kozak pride v hišo delavca in ga prosi, da mu naj hrani čez noč kovčeg, v katerem je dvajset ali še več tisoč dolarjev. Boji se, da mu jih cestni oparji ne bodo ukradli. Ampak on ima zaupanje v delavca, ako mu da v porošstvo le nekaj stotakov, da bo vestno pazil na kovčeg s tisočaki. Delavec se da končno pogovoriti in naseđe kozaku. Prihodnji dan ni kozaka več po kovčeg in opeharjeni delavec se prepriča, da je nasedel navihancu, ki mu je dal mesto tisočakov hraniti star časniški papir.

Takih različnih sleparskih in kosaških potez je najmanj par sto, ako že ne tisoč in nemogoče je naštetiti vse v kratkem članku. Ampak vsak delavec se lahko takoj prepriča, da ima opraviti s kozakom, ako tudi ne pozna vseh kosaških potez, ko kozak odpre svoja usta z namenom, da opehari delavca. In zato naj si delavci zapomnijo tole:

Nihče ne bo prodajal danes kakšnemu drugemu človeku nekaj, kar lahko prodajalca čez noč obogati. Nihče ne bo dandanes dajal tujemu človeku spraviti več tisočakov proti poroštvu par stotakov. Ako se bodo delavci spomnili na ta dva nasveta, kadar bo k njim stopil v hišo kozak in pričel a cigansko umetnostjo omreževati njih razum, ga bodo delavci lahko spoznali in mu pokazali vrata.

Ampak če se delavcem svetuje, da naj bodo previdni napram kozakom in naj jih pomečejo iz stanovanja, kadar se prikažejo v njem, ni s tem rečeno, da naj delavci ne mislijo z gospodarskimi podjetji izboljšati svojega gmotnega položaja.

Izboljšanje delavskega gmotnega položaja v današnji kapitalistični družbi ni v kapitalističnih špekulacijah, ampak je v gospodarskih produktivnih in konzumnih zadrukah. Da so delavci zreli za ustanovitev svojih zadrug, se morajo najprvo seznaniti z vprašanjem, kaj so gospodarske produktivne in konzumne zadruge. O tem vprašanju je izšlo že veliko knjižic in člankov v vseh jezikih. Ko so se do dobrega seznanili z nauki o zadrukah, naj skličejo sejo in se posvetujejo in razpravljajo, kakšna zadruga bi med njimi najbolj uspevala. Ko so po dolgem in treznem razmotrivanju tudi glede tega vprašanja na jasnem, naj grede šele na delo in ustanove zadrugo podjetje.

Kakor hitro pa ustanovijo zadrugo podjetje, morajo imeti zaupanje vase, da mora podjetje vspevati, pa naj bodo žrtve zadrugnikov v začetku še tako velike. Ako to zaupanje v svojo moč postoji ob ustanovitvi zadrugnega podjetja, tedaj ima podjetje 95 odstotkov izgleda, da bo vspevalo, kajti zelo redke so izjeme, da zadrugo podjetje podleže tam, kjer so zaupanje vase, požrtvovalnost in vztrajnost združene v nerazrušljivo celoto. Ako pa te odločnosti ni pri ostanovanju delavske zadruge, tedaj je boljše, da se počaka z ustanovitvijo zadruge, da se ta odločnost pojavi in prepoji vse delavce, ki snujejo novo zadrugo podjetje.

ovišati je treba carino?

AKO KRIČE TOVARNARJI.

tem kriku jih ne salije rde-
čica stramul

oston, Mass. — Ko je po kon-
volitvah govoril Morgan
pred Narodnim društvom
tuhelnih tovarnarjev, je pripo-
povišanje colnine, ko je nje-
William Morgan Butler,
Coolidgeve kampanje in
pri raznih profitanskih
v Novi Angliji, postal
senator, da zastopa drža-
Massachusetts v zveznem se-
ker je umrl senator Henry
Lodge.

Je Butler priporočal povi-
colnine, je bil tako predr-
da je izjavil, da je ta zahte-
interesu delavcev. Temu je
dal, da so tovarniški delavci
srečni in boljše plačani
je druge na svetu. Za do-
delavcev v tekstilni indus-
je skrb veliko bolje, kot v
drugi industriji. Apeliral
na zbrane bankirje in tovar-
arje, da naj ne vpoštevajo slan-
ki izhajajo v mesečnikih in
v kakšnih žalostnih raz-
žive tekstilni delavci.

Tekstilna industrija je že do-
varovana s Fordney-Me-
berjevimi varstvenimi tarifom.
ampak kljub temu so se znižale
tekstilnih delavcev. Ta ta-
paš ne varuje delavcev proti
podarju, ki je uvedel odprto
tarifo.

Ustavno zaslužijo delavci po-
vno v tekstilnih tovarnah, v
terh so gospodarji člani Na-
tega društva bombažnih to-
marjev, novoangleške podjet-
je organizacije, reči in piši o
kmanjst do dvajset dolarjev
teden, ako delajo skozi vse te-
Ker pa tovarne obratujejo z
večinim delavnim časom, je pa
mlek delavcev veliko nižji.

Češlino je tudi, da v Butler-
tovarnah v New Bedfordu
več portugalskih delavcev,
v kateri drugi tovarni. Portu-
delavci kažejo veliko na-
ne solidarnosti, a izabili so
v New Bedford, ker so z ma-
zadovoljni in so važen slabih
ljenskih razmer. Vprizgo takih
er se upajo tovarnarji nagla-
da je povišanje colnine po-
vno v interesu delavcev. To ni
poročevanje iz tekstilnih delav-
ampak je poročevanje iz vse-
ameriškega ljudstva.

Češlino je končala svetovna voj-
v Butlerjevih tovarnah zni-
mezo že petkrat. Potrpeljivi
delavcev je pri kraju. Okrog
tisoč francoskih Kanadčanov
je poslovalo od New Bedford
Rall Riverja. Odpotovali so do-
že lani. Portugalski delavci
je letake, ki jih izdajajo ra-
valne organizacije. Nepoko-
ljajimi se opaža in časniki, se-
kapitalistični, v New Bed-
da se čudijo, zakaj postajajo
delci nezadovoljni, ko vendar
gospodarji pripovedujejo
svetu, da so zadovoljni in
prijutno srečnim.

Delavske novice.

(Federated Press.)

rup v uniji pred sodiščem.

ederson City, Mo. — Krajev-
nija delavcev železostavne
ke je izposlovala s sodniško
poved proti glavni organizaci-
katera je hotela vzeti prvi
ter. Prepričiva iz volitev
ratelja pri krajevni uniji.
frakciji sta postavili vsaka
ga kandidata. Porazeni kan-
da se je pritožil na glavno
ektivno, da volitve niso bile
valne. Gl. predsednik Morrin
redni nove volitve. Krajevni
se ne zmenil. Nato je gl.
sednik zagrozil, da vzame
čarter, če se ne pokori. Kra-
ni odbor je pa šel na sodišče
"indžunkšen" proti Morri-

Coolidge je izvoljen — doi s
mezdaj

Leona. — Tukajšnja esto-
niška družba je znižala svo-
namenkencem mezo za tri
na uro.

LOVEC USTRELIL LOVCA.

Laporte, Ind. — William Tho-
je po nesreči ustrelil na zaj-
svoje tovariša Walter

INDUSTRIJSKI MAGNATJE SE INTERESIRAJO ZA MILI- TARIZEM.

Ampak oni računijo le z dolarji.

West Point, N. Y. — Elbert Ga-
ry, predsednik United States Steel
korporacije, in Charles Schwab,
predsednik Bethlehem Steel kor-
poracije, načeljujeta posvetoval-
nemu odboru newyorškega ordo-
nanenega in industrijskega distri-
kta, ki je igral vlogo pri prire-
ditvah na mobilizacijski dan, sta
inšpirirala vojaško akademijo v
West Pointu. Gary je rekel, da je
obisk aranziral polkovnik James
L. Walsh, ravnatelj Bankers Trust
kompanije, da se bolj seznanijo s
potrebami armade in zastopniki
armade z industrijskimi ugode-
mi, da pride pravočasna pomoč
ob času potrebe. Gary je dalje iz-
javil, da se lahko po načrtih, ki
jih je izdelal posvetovalni odbor,
izvežba šest armad, broječih 3.
500.000 mož, v osmih mesecih.

"Zadnja vojna nas stane en mi-
ljon dolarjev na dan," je prista-
vil Schwab. Pri tem ja zvrčal
krivdo na nepriljavljeno indus-
trijo in armado. Dejal je, da se on,
Gary, Guy Tripp od Westinghou-
se kompanije in drugi indus-
trijski magnatje, ki so člani posveto-
valnega odbora, čutijo zelo poča-
ščenim, ker so bili vprašani, da
svetujejo armadi in z njo sodelu-
jejo. Po teh besedah je pa moško
dostavil: "Niti centa ni stalo ar-
mado, da so bili izdelani ti na-
črti."

BOJ PROTI SMALLU V NO- VEM STADIJU.

Ustava izključuje dolžnike državi
iz javnih uradov.

Chicago, Ill. — Po najnovejših
poročilih bodo sedaj mogočni po-
litični nasprotniki Smalla nastopi-
li proti njemu, da ne more pre-
vzeti governerskega mesta, do-
kler ne položi računa o svojih po-
slih, ko je bil blagajnik države
Illinois.

To je najnovejša izigrana po-
teza proti Smallu.

Poročilo načelnika kancelijske-
ga sodišča pa ne more učinkovati
legalno, dokler ni potrjeno od so-
dišča.

Sodnik Burton je podal izjavo,
da poča svoj odlok o poročilu na-
čelnika kancelijskega sodišča še
pred prvim januarjem. Zagovornik
Smalla pa naznanja, da bo do-
del apeliral na najvišje sodišče,
ako sodnik odloči v prilog poročila
načelnika kancelijskega sodiš-
ča.

O potezi sami se pa pripravajo
pravilniki, ako bo imela ali ne kak-
šen uspeh.

Dne 5. januarja postane držav-
ni prokurator Oscar Carlstrom,
ki je bil izvoljen na programu, da
se točba proti governerju Smallu
umakne.

VEČ DELA ŽELE IZPREŠATI IZ DELAVCEV.

Taki so pogovori tovarnarjev.

Boston, Mass. — Na konvenciji
organiziranih bombažnih baronov
so drugi dan konvencije mltili,
kako bi se dalo iz delavcev izpre-
šati več profita.

Wallace I. Stimpson, zastopnik
Darperjeve korporacije, je pripo-
ročal, da je treba zlomiti stare tra-
dicije tkalcev, da bodo obratovali
več statev. Povedal je povest o
nekem tovarnarju, katerega tkalci
niso hoteli delati pri več kot
šestih statev. Ta tovarnar ima
zdaj svojo tovarno sredi šume,
kjer niso poznane tradicije tkal-
cev in tkalci zdaj obratujejo po
dvajset statev. On pričakuje, da
jih bodo kmalu obratovali po
šeststajst.

Stimpson je menil, da ni pamet-
no, ako se znižujejo mezde. Naj-
bolje je delavcem obeti več de-
la, ker ne spoznajo tako hitro, da
se jim je v resnici znižala mez-
da, ker za več dela prejemaajo sta-
ro mezo.

Joel M. Barnes, zastopnik Harp-
ham, Stevenson kompanije, je to-
žil, da delavci, ki popravljajo
statve, postavajo okoli. Za te de-
lavce je treba uvesti sistem nagra-
de.

Kdor je bil že kdaj v kakšni
tekstilni tovarni v starem kraju
ali pa v Ameriki, se je prav lahko
prepričal, da v teh tovarnah ni
hče drugi ne postava kot ravna-
telji in lastniki teh tovarov. Od
nekaj priganjajo delavce v teh
tovarnah kot nemo živino, ker je
v njih uvedeno delo od Rona. Ti
sti, ki so plačani na uro, pa dobe
tako veliko mezo, da se ne da
je primerjati z berziko napojni-
ne.

Homat'je na Kitajskem.

Propadli diktator Vupejfu je or-
ganiziral novo 'vojaško vlado'.
Dr. Sunjatsen dospel v Sangaj.

Sangaj, 19. nov. — General Vu-
pejfu, bivši militaristični diktator
v Pekingu, je dospel v Hankov in
v družbi s tučnimi devetih provin-
ob rekama Janktse in Rmence je
ustanovil novo vojaško vlado, ki
je neodvisna od pekingskega re-
žima.

Peking, 19. nov. — Mandžurski
poveljnik Čangtsolin pride jutri
v Peking. Pričakuje se, da pride
istočasno tudi Tuančijui, voditelj
stranke Anfu, ki postane začasni
predsednik.

Sangaj, 19. nov. — Dr. Sunjats-
en, predsednik južnokitajske re-
publike, je včeraj prišel s parni-
kov v Sangaj. Ustavil se je v
francoski koloniji 'kaviti kitajski
del mesta je pod kontrolo njego-
vega sovražnika, generala Čsieh-
juana iz province Kiangsu, ki je
zaveznik atmoglavljenege pe-
kingskega diktatorja Vupejfuja.
Dr. Sunjatsen potuje v Tientsin,
kjer zborujejo kitajski voditelji,
ki so zmagali v civilni vojni.

KAHN SVARI PRED LAKOM- NOSTJO.

Nevarna je obstojta kapitalistič-
nega gospodarskega sistema.

New York, N. Y. — Otto Kahn,
večkratni milijonar in filantrop,
je govoril pred klubom harvard-
ske univerze za blizniško upravo.
V svojem govoru je svaril pred
sumljivimi uspehi. Povdarjal je,
da svet dobro nagraduje "biznis",
veliko bolje kot druge, ki delajo
za človeško družbo. Priporočal je
zaradi tega, da naj bodo zmerni,
ako hočejo, da obstane takovani
kapitalistični sistem človeške
družbe, o katerem on upa, da o-
stane, ker je več naredil za na-
predek in človeštvo, kot vsi dru-
gi sistemi pred njim.

Apeliral je nanje, da naj držav-
no ladjbo krmarijo naravnost, da
se bo mogel "biznis" voziti na
nji.

8 kakšnimi občutki so bodoči
milijonarji vzeli njegove besede
na znanje, pa kronika molči.

BOGATINI VARIJO SVOJE VARISE NA ŠPORT V KANADO.

Toronto, Ont. — Zima je tukaj.
Veliko kanadskih in ameriških bo-
gatinov je odpotovalo v Florido
in druge gorke kraje, da tam v
brezdelju prezimijo. Vsi seveda
niso mogli odpotovati, ker vsi tu-
di ne ljubijo gorkih krajev poz-
mi. Precej jih je odšlo na lov na
srne in jelene. Ta sezona bo kmalu
končana. In kaj potem?

In tako so si umislili, da prir-
de velik lov na volkove v Kanadi.
Stvar se organizira v Sault Ste.
Marie. Razposlana bodo vabila na
vse lovske klube v Kanadi in
Združenih državah, katerih člani
imajo kaj drobiča.

In ker se letos organizira lov
na volkove, so volkovi naenkrat
postali tako številni, da je treba
nanje prirediti veliko gonjo. Ako
bi bili volkovi redki, se seveda
ne izplača lov nanje.

Pomislite, vlada plaša petnajst
dolarjev za vsakega ustreljenega
volka, pa ti presneti loveci po po-
kliecu, ki love divjačino zaradi ko-
žuhovalne, ne marajo streljati in
loviti volkov. Zato pa morajo
zdaj priti v Kanado bogati loveci,
da počedijo to zverjad iz kanad-
skih prauhm.

Ali niso bogatini, dobrotniki
človeštva, ko se podajajo celo v
Kanado, da poslušajo lovske po-
vesti o medvedjih in volčjih lo-
vih, pri tem pa gledajo luno sko-
zi steklenice?

Amnestija za politične kazence v Franciji.

Pariz, 19. nov. — Radikalni
socialisti v Franciji so včeraj iz-
vojevali veliko zmago, ko je senat
podelil popolno amnestijo Josephu
Caillauxu, bivšemu premijerju in
Louisu Malvyju, bivšemu ministru
za notranje stvari. Oba sta bila
med vojno obtožena, da sta imela
zvezo s sovražnikom. Caillaux je
bil izgnan iz Pariza, Malvy pa iz
Francije. Zdaj se smeta oba vrniti
in dobita sta nazaj vse držav-
ljanske pravice. Malvy je bil pri
zadnjih volitvah izvoljen za po-
slanec in zdaj lahko zasede svoj
sedež v zbornici.

Ta korak senata dokazuje, da
je Herriotova vlada že precej
trdna in da bo lahko izvojevala še
druge korake, ki jih je zastavila.
Priznamo prelom s papežem, pri-
zajet sovjetov, redukcija voja-
ške službe itd.

Kaj kaže vaša brada?

(Po Garrettu P. Servissu.)

Ko si človek kaj umisli in se za
stvar odloči z vso svojo silo, stis-
ne čeljusti. Svoje zobe sklene
prav trdno skupaj in vzpahne
ven spodnjo čeljust. Ni dvoma, da
tako pošetje znači neko noranjo
utrditev in utrjenje duha.

Ne vem, da bi še kdo iskal fi-
zične ali anatomske vzroke za to
dejstvo, ampak o dejstvu samem
ne more biti dvoma.

Še več je znanega. Človek, ki
mu je narava dala izvanredno vi-
soko stopnjo moralne trdnosti in
onega, kar navadno imenujemo iz-
vrševalne močnosti, je dobil od
narave tudi močno čeljust ter
pravilno štirikotno brado.

Določitev značaja človeka, ko
je rojen, se da često soditi po
obraznih karakteristikah. Če je
za zunanostjo obraza nizka du-
hovitost, je obraz nekam uče-
njen, obratno je z močno razviti-
mi in obanem tudi duševno moč-
nimi ljudmi.

Če gledamo na vrsto portretov
vseh velikih genijev, kar jih je
svet poznal, vidimo brez izjeme,
da je njih moralna moč izražena
v njih čeljustih. Mogoče je tudi,
da je direktna zveza med krop-
kostjo duha in ter radi tega u-
mevnim razvitjem čeljusti, kajti
zunanost dokazuje, da duh delu-
je s pomočjo telesa. Očividno je
čin po istem vzroku, ki ga možu
odločnost, da stori krepkejši ko-
rak, kako slabiču brez močne
volje.

Nekaj večera sem pred leti
gledal telo generala Granta, le-
žeče v mestni dvorani New Yor-
ka. Noben portret, ki sem ga še
kdaj videl, ni pokazoval tako vi-
nega ninka o ogromni sili skle-
panja, ki jo je posedoval general,
kakor ravno njegova daleč ven
pahnjena čeljust a kratko pristri-
ženo, sivo brado. Tam je bilo la-
hko videti, zakaj je genij Lee pod-
legel pred ogromno silo človeške
energije in odločnosti.

Čisto mogoče je, da posvetimo
premalno pozornosti zunanjim zna-
kom, ki pričajo o značaju, ko iz-
biramo javne uradnike in elasti-
fike, katerih delo je odločujoče.
Zgodovina je neoporečno dokaza-
la, da nihče a slabo, nazaj pahnje-
no čeljustjo ne bi smel biti iz-
voljen ali postavljen na mesto
velike odgovornosti. Samo inte-
ligentnost ni zadostna.

Človek je lahko izredno razu-
men, ampak pomanjkuje mu ven-
dar značaj odločnosti. Seveda ima
lahko del vsakega, ampak vseeno
je moralno gnul, toda jaz mi-
slim, da resnično odločno značaj
v splošnem, ako ne vsikdar, pose-
duje tudi pravilno moralnost. V
javnosti bi moralo imeti šitanje
značajev z obrazov več zanimanja,
kakor ga ima sedaj.

Tisti izmed nas, ki nismo zazna-
movani od narave z znaki o mo-
ralni moči, ki je vklesana v obra-
z, kakor stene piramide, ni tre-
ba, da bi obupali, kajti človeška
narava vseeno vedno bolj napre-
duje.

Pomagamo si deloma z ukom sa-
mi lahko. Ako se kake stvari so-
perstavljam, vemo, da imamo
prav in smo odločni za svoje sta-
lišče. Ta morda učinkuje, da o-
krepi tudi moralno moč. Mogoče
je, da odrasla oseba ne more več
pridobiti tega, vendar tudi a tem
pripomore, da bodoča generacija
raste močnejša v volji in pravil-
nejša v karakterju.

Narava pa je vsakakor dobro u-
redila, da je nekaterim dala to
moč in drugim ne, ker če bi bili
vsi enako trdni in odločni, nihče
ni ne dal prednosti drugemu in
svetovne razmere bi šle k vragu
uhozi neprestane konflikte med
dvema prav v ničemur odjenjajo-
čima si silama.

Vesti iz Primerja.

Novo fašistovsko nasilje v Istri.

— Na dan priosega fašistovske mi-
lice kraju, redu, zakonu in pra-
vici v Italiji so zaigali fašisti hi-
šo našega človeka Ivana Matevil-
ča v Boljuncu. Polig je bil posled-
nica plesa, ki se je vršil v Boljuncu
pri Saneinu. Na njem so se
sprli fašisti in komunisti. Ker so
bili fašisti tepeni, so si poiskali
pravičice s poligom.

Fašistovske persekucije na Kru-
še so zadnji čas vedno bolj mno-
že. Na poti iz Lipe v Komen so fa-
šisti pred tednom dni pretepli dva
vaščane, katere so povabili a se-
boj. V Gorjanskem so nabili z
bikovkami domače fante in dekle-
ta, ki so šli pri nekem arilju. V
Komenu je bilo javno pretepenih
več oseb. Red in pravica se torej
zopet uveljavljata v polni fašis-
tevski meri.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907.
v državi Illinois.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Calcar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 163, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vegrick, urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Gadin.

FOTOTNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenbar, Box 376, Harborton, Ohio, Fred A. Vider, 2408 S. Hamlin Ave., Chicago, Ill., John Terclil, Box 22, Strabane, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill.
JACOB AMBROSI, Box 236, Moon, Pa.
John Grotzli, 14621 Papper Ave., Cleveland, O.
Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugoslov.
Max Mare, Box 168, Suhl, Mian., za severoslov.
Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zelts, predsednik, 3638 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Semrak, 6817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitevni odbor:

Predsednik: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Joško Oven, 2635 W. 26th St., Chicago, Ill.
Joa. Shuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

 Dr. F. J. Fren, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.
POZOR!—Korrespondenca a gl. uredniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vsebe se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE V ZVE I Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Vas pričašča glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zeltsu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgornj.
Vsi prisilci na gl. porotni odesek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.
Vsi dopisi in drugi spisi, auznanila, oglasi, naročila in sploh vse kar je v zvezi a glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Za naše farmarje.

Razni nasveti.

Grenko mleko. — Nekaj navad-
nega je, da krave dajejo grenko
mleko, če so bile molzene po osem
in deset mesecev in v dosti sluš-
jih je potrebno, da se radi tega
preneha s molžo takoj. Pravilno
bi morali krave molsti do šest
tednov pred skotenjem teleta. Če
ima krava grenko mleko, posku-
sajte z Glauberjevo soljo, katere ji
dajte eno čašo, polagoma in skri-
bno premešano v treh pajntih mla-
ne vode. Treba je poskrbeti, da
govedo pravilno povzije to zdra-
vilo in najboljšje je, če vlije vanj
preizkušence, ki naj skrbi, da ni-
le uteče v sapnik in pluća. Ko je
govedo to povzilo, primečajte k
vsaki hrani po eno veliko žlico
zmesi iz dveh delov fino zdroblje-
nega oglja (charcoal) in enega
dela zdrobljene hiposulfata (hy-
posulphite of soda).

Za črve v konjih rabite zmes
dveh delov soli, enega dela suhe-
ga železnega sulfata (dried sul-
phate of iron ali powdered cop-
peras) in enega dela žveplenega
sveta (flowers of sulphur) po te-
ži. To zdravilo se daje zjutraj in
zvečer, in sicer po eno veliko žli-
co, pomešano med vlačino in neko-
liko smoleno hrano. Breji kobili
daj malo več žvepla, opusti pa žele-
zo. Še bolj uspešno zdravljenje
je, ako se živini ne da hrana sko-
zi 36 ur in se nato da viliti štiri
ali pet požirkov smolkinega olja
(oil of ehenopodium) v kapsulah
želatina in takoj na to en kvart
surovega lanenega olja.

RAZNO.

Kanadski farmarji mlatiijo pše-
nico v snegu.

Grand Forks, N. D. — Farmarji
v kanadski provinci Manitobi on-
kraj ameriške meje mlatiijo te dni
pšenico v snegu in vozijo zrnje na
saneh v žitnice. Mlativa se vrši,
kot po navadi, s stroji na polju.
Slabo vreme je zadržalo mlativo,
dokler ni prišel sneg.

Somi požili štiri kubanske vojake.

Havana, Kuba, 19. nov. — Mor-
ski somi so včeraj požili štiri vo-
jake, ki so po nesreči padli iz
čolna v vodo nedaleč od tukaj-
šnjega obrežja.

Šriajst! — Na Dunaju je šel
neki dramatični pisatelj k ravna-
telju gledališča, da polrve, če bo
vpriporodila njegova drama, ki je
še ležala več mesecev pri upravi
sledišči razgovor: "Vzel bi
vaše delo," je dejal ravnatelj, "če
črtate vse tretje dejanje, ker ima
vaša drama na vsak način eno de-
janje preveč". Prav rad je odgo-
voril pisatelj in si mislil pri tem
seveda ravno nasprotno. "Vaš
dramaturg in vaš režiser sta mi
svetovala isto. Nerodnost pa je v

NAZNAVILŌ IN NARVALA.

Golboko potrti, naznanjamo la-
lostno vest, da nam je umrla naša
iskreno ljubljena sestra

MARIJA KASTILO,

(rojena Leban.)

Pokojnica je bila doma v
Kranjski gori na Gorenjakem. V
Ameriki je bivala štiri leta. Umr-
la je dne 25. oktobra, 1924, šest
dan po ponorečenem porodu
vseled zastrupljenja krvi, sicer v
More Hospital na Eleventh, Minn.,
v 38. letu svoje starosti. Najlake-
nejše se tem potom zahvaljujem
vsem, ki ste ji stali ob strani in
jo obiskali v njeni bolezi doma
in v bolnišnici, ter jo tolažili. Na-
dalje naša lepa hvala vsem daro-
valcem krasnih vencev in lepih
cvetlic, katerih imen je preveč, da
bi jih omenjali vsakega posebej.
Najlepša hvala vsem, ki so jo obis-
kali ob njenem mrtvaškem odru,
šili ob njeni krati in jo spremlji-
li k zadnjemu posilku. Iskrena hva-
la vsem, ki ste nam stali na strani
naš tolažili in tečili ob uri žalosti.
Pogreb se je vršil dne 28. okt. t. l.
na katoliško pokopališče na Biwa-
bik, Minn. Tebi draga sestra, od-
šla si od nas za večno, tvoje živ-
ljenje bilo je trpljenje, zato pa
zdaj počivaj umiru in lahko naj
Ti bode ameriška zemlja. Žalu-
joti ostali: John in Gabriel Le-
ban, brata. Julija in Josephina
Lautigar, sestrji, Apolonija Leban,
svakinja. John in Andrew Lauti-
gar, svaka. Anton, sin. Rafaela,
biserka. Vsi na Eveleth in McKin-
ley, Minn.

POZOR! — VELIKA RAZPRO- DAJA. — POZOR!

Verona, Pa.

Slovenci, Hrvatje, Slovaki in
Poljaki, naznanjam vam, da se
bode vršila velika razprodaja dne
24. novembra, 1924, to je v pon-
deljek. Prodajal bo lastnik zemlje
in posestnik, ter konstabler Bab
Makovski. Pridite v velikem šte-
vilu. Prodajala se bo razna stari-
na, mize, stole, kiste, posoda za
garbiš, kistije za mast, in več
drugih stvari. Napredaj bosti
tudi dve žrni kravi, velik pes, 1
truk, veliko število bolj slabih
sodov za hraniti krompir in dru-
go suhe stvari, kuhinjska posoda,
žlice, skleda, lonei itd., večje šte-
vilo steklenic, stara obleka, po-
vrtniki, dežniki itd. Toraj pridite
gotovo. Vse se bo dobilo za nisko
ceno.

Prodajalec B. Makovski, 6 Plum
Street, Verona, Pa.

VIII.

Lovre si je moral priznati, da bi mnogo boljše vplivalo nanj, ako bi dogodek z Zgago čul iz drugih ust nego iz onih, katera je pol ure prej vroče poljubljjal. — Morda bi potem mogel Olgo še ljubiti, ali tako . . .

gel opaziti, ko ste se peljali tod mimo. — No, jaz na vašem mestu ne bi težil o dolgem času. Ali pomislite moj položaj! Vse dopoldne sem lažil po vrtu in menda še ničesar mislil nisem, samo klel sem v senci pusti Kot. No-

“Tako je bilo!” končal je Lovro svoje pripovedovanje. “In baš, ko ste prišli, premišljaj sem čemu je bila vsa ta komedija, čemu!” —

mož, ki se dade ujetil! Zato pa
vam pravim, ogibajte se ženskih
dokler jih ne poznate! Ko jih
bodete preučili, ravnali bodete
kakor jaz. — Meni je ženska cvet,
katerega utrgam, ako mi ugaja.
Vi me gledate zažuden? Mar
ne vidite, da sem že poročen?

Grd člověk.

Ko je Rober šel te besede, mu je bilo, kot da ga je obsajala neka svetloba. Še so mu zvenele v ušesih, ko je šel mimo lepe plavovlasne Marte, uradnice v skladišču Ljubezem ni dal prav neprijateljsko kemu prerokovanju onih, ki mu

svojo krivico v tem stiski, ki je njega osrečeval. Navdala je na prsi in zašepetala:

"Rober, jaz vas ljubim! Vedno sem vas ljubila!"

V tistem trenutku sta zatajala oba. Odprla so se vrata.

Astronomski pomenki.

1. Galilei odkriva Benečanom tajnosti lune.

Te velike srece ne morem nositi sam, vse clo-
vestvo naj stirmi nad čudi božjega neba in žrpi-
ta iz njega moči in veselja. In tako sem se odločil
uvesti vas nekoj v tajnosti najbližjega nam sve-
ta, v skrivnosti amabilis lunae!

Poglejte proti vzhodu! Tamka se je danes
pozno v noči dvignil iz morja lunak. Žli-

(Dalje prihodnjiš.)

Delavec brez delovskega časa
nista je kakor volak brez galta

sklep. Prebledel je, vendar ji ni
rekel nič besede, marveč samo:
"Oprostite mi, ker sem to vzel."

XX

.....
